

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 448/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. D. R., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, v konaní vedenom pod sp. zn. BB 4 T/31/2007 a jeho rozsudkom z 22. júla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2011 doručená sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone väzby (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. R., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. BB 4 T/31/2007 a jeho rozsudkom z 22. júla 2009.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že na sťažovateľa bola 16. októbra 2007 podaná obžaloba na vtedajší Špeciálny súd v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) a jeho vec bola v súlade s rozvrhom práce pridelená „zákonnému sudcovi“ – príslušnému senátu.

Sťažovateľ uviedol, že *„Následne dňa 22-07-2009 bol Špecializovaným trestným súdom, resp. jeho senátom v totožnom zložení ako senát bývalého Špeciálneho súdu, odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 8 rokov so zaradením na výkon trestu do II. nápravno-výchovnej skupiny. Proti tomu rozsudku som podal odvolanie..., v ktorom okrem iného namietal predovšetkým porušenie práva na zákonného sudcu. Toto odvolanie bolo zamietnuté rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 11-04-2011.“*

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009, ktorým bol vyslovený nesúlad podstatnej časti zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 458/2003 Z. z.“) s príslušnými článkami ústavy a záväznej medzinárodnej zmluvy, ktorý stratil k 17. júlu 2009 účinnosť.

Uviedol, že zákonom č. 291/2009 Z. z. o Špecializovanom trestnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 291/2009 Z. z.“), bol zriadený špecializovaný trestný súd, podľa ktorého prechod výkonu súdnictva je upravený v § 18i tohto zákona, podľa ktorého *„Výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane prechodu správy majetku štátu, práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných obdobných právnych vzťahov a práv a povinností z osobných vzťahov sudcu k štátu prechádza dňom*

vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009 v Zbierke zákonov Slovenskej republiky zo Špeciálneho súdu na Špecializovaný súd.“.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že novovzniknutý špecializovaný trestný súd „v zmysle citovaného zákonného ustanovenia pokračoval v hlavnom pojednávaní v jeho trestnej veci dňa 22-07-2009, pred senátom v totožnom zložení ako bol bývalý senát Špeciálneho súdu, pričom na tomto pojednávaní vyniesol rozsudok, sp. zn. BB 4T/31/2007, ktorým... bol uznaný za vinného...“.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že až „následne dňa 23-07-2009 vydal podpredseda Špecializovaného trestného súdu poverený riadením súdu opatrenie, ktorým upravil rozvrh práce Špecializovaného trestného súdu“.

Podľa sťažovateľa „z vyššie uvedeného vyplýva, že v trestnej veci vedenej proti mojej osobe pojednávali dva personálne zhodne obsadené senáty dvoch rôznych súdov, t. j. Špeciálneho súdu a Špecializovaného trestného súdu, pričom senát Špecializovaného trestného súdu rozhodol rozsudkom vo veci samej v čase, kedy neexistoval rozvrh práce tohto súdu, a teda neboli vopred známe pravidlá pridelenia trestných vecí náhodným výberom. Uvedeným postupom boli porušené moje práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy, podľa ktorého: Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi...“.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy postupom špecializovaného trestného súdu sťažovateľ poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej je zákonným sudcom sudca, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu.

Sťažovateľ argumentoval, že podľa čl. 141a ods. 4 písm. b) ústavy právomoc rozhodovať o pridelení a preložení sudcov patrí do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“), ktorá však doteraz nerozhodla o pridelení, dočasnom pridelení alebo preložení sudcov na špecializovaný trestný súd, a z tohto dôvodu neexistuje „zákonný sudca“, ktorý by mohol vykonať hlavné pojednávanie vo veci sťažovateľa.

Sťažovateľ vyjadril názor, že *„Aj napriek tejto skutočnosti senát špecializovaného trestného súdu pokračoval v hlavnom pojednávaní a rozhodol o mojej vine a treste...“*.

Sťažovateľ konštatoval, že *„konaním, konkrétne pokračovaním v hlavnom pojednávaní Špecializovaným trestným súdom v mojej trestnej veci vedenej pod sp. zn. BB 4T 31/2007, došlo k porušeniu Ústavy v dotknutých článkoch, pretože v predmetnej trestnej veci konal sudca, resp. senát zložený zo sudcov, ktorí neboli na novovzniknutý súdny orgán pridelení, resp. dočasne pridelení Súdnou radou, ktorej ako jedinej prislúcha táto právomoc ex constitutio a nemožno ju obmedziť, resp. obísť žiadnym zákonom. Vytvoril sa tak právny stav, kedy si zákonodarca uzurpoval túto ústavnú právomoc Súdnej rady a sám prideliť sudcov na špecializovaný trestný súd.“*

Sťažovateľ považoval za závažné porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy aj skutočnosť, že v čase rozhodovania špecializovaného trestného súdu v jeho veci 22. júla 2009 *„neexistoval“* rozvrh práce špecializovaného trestného súdu v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len *„zákon č. 757/2004 Z. z.“*), ktorý má podľa sťažovateľa *„kľúčový význam pre uplatnenie práva na zákonného sudcu“*, pričom zákon č. 458/2003 Z. z. stratil účinnosť 17. júla 2009, a teda podľa rozvrhu práce špeciálneho súdu nebolo možné postupovať.

V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že *„rozvrh práce Špecializovaného trestného súdu bol prijatý až opatrením č. 4 JUDr. O. K. ako osoby poverenej riadením súdu zo dňa 23-07-2009, teda až nasledujúci deň po vyhlásení rozsudku, ktorým... bol uznaný vinným a ktorým mu bol uložený trest, a to tak, že týmto opatrením ponechal v platnosti rozvrh práce zaniknutého Špeciálneho súdu s poukazom na ustanovenie § 18i zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Rozvrh práce s obsahom ako to vyžaduje § 50 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch bol vydaný až dňa 07-09-2009.“*

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ dôvodil, že vzhľadom na to, že sudcovia senátu špecializovaného trestného súdu prerokujúceho jeho vec neboli na výkon svojej funkcie pridelení v súlade so zákonom č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“), teda súdnou radou, nie sú určení zákonným spôsobom, a teda zákonnosť súdu nie je založená na jeho zložení, tak ako to vyžaduje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, na základe čoho možno vyvodiť záver o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1. Postupom Špecializovaného trestného súdu - pracovisko Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BB 4T/ 31/2007 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Špecializovaného trestného súdu - pracovisko Banská Bystrica č. k. BB 4T/31/2007 zo dňa 22-07-2009 obžalovaného J. Š. a Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11-04-2011 v právnej veci obžalovaného J. Š. sa zrušujú a vec sa vracia Špecializovanému trestnému súdu na ďalšie konanie.

3. Špecializovaný trestný súd je povinný uhradiť J. Š. trovy právneho zastúpenia v sume 314,18 € (1 úkon právnej služby 123,50 € + režijný paušál 7,41 € + 20 % DPH) na účet právneho zástupcu JUDr. D. R. vedený v spoločnosti O., a. s. číslo účtu:...”

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB 4 T/31/2007.

Sťažovateľ uviedol, že v jeho trestnej veci, pôvodne vedenej na špeciálnom súde, pokračoval v rozhodovaní, vykonal hlavné pojednávanie a rozhodol a jeho vine a treste senát špecializovaného trestného súdu, ktorého členovia neboli do svojich funkcií kreovaní ústavne konformným spôsobom. Sťažovateľ vychádzal z argumentov, že nálezom

ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 bol vyslovený nesúlada zákona č. 458/2003 Z. z. a ustanovení ďalších relevantných právnych predpisov s príslušnými článkami ústavy a záväznej medzinárodnej zmluvy, na základe čoho zákon č. 458/2003 Z. z. ku dňu vyhlásenia predmetného nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 17. júla 2009 stratil účinnosť.

Trestnú vec sťažovateľa prevzal novovzniknutý súdny orgán – špecializovaný trestný súd zriadený zákonom č. 291/2009 Z. z. Sťažovateľ namietal, že vo veci konajúci senát špecializovaného trestného súdu, teda jeho členovia, neboli pridelení na tento súd súdnou radou tak, ako si to vyžaduje čl. 141a ods. 4 písm. b) ústavy a naň nadväzujúce ustanovenia § 11 ods. 1 a § 12 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z., a navyše tomuto senátu vec sťažovateľa nebola pridelená na základe vypracovaného rozvrhu práce v súlade s ustanovením § 51 zákona č. 757/2004 Z. z., ktorý podľa sťažovateľa v čase prejednávania a rozhodnutia jeho veci neexistoval.

Sťažovateľ namietal neústavnosť postupu zákonodarcu, ktorý si podľa neho osvojil právomoc patriacu podľa ústavy výlučne súdnej rade a rozhodol sám o pridelení sudcov pre novovzniknutý súdny orgán.

Kľúčová námietka sťažovateľa sa teda netýka pochybení v procesnom postupe špecializovaného trestného súdu pri prerokovávaní jeho veci, ale poukazuje na porušenie pravidiel ústavnosti a zákonnosti pri pridelení členov rozhodujúceho senátu na špecializovaný trestný súd v súvislosti s prijatím novej právnej úpravy, a to zákona č. 291/2009 Z. z.

Tak, ako to uvádza samotná dôvodová správa k zákonu č. 291/2009 Z. z., kontinuitu pri prechode právomoci špeciálneho súdu na špecializovaný trestný súd zabezpečil samotný zákon č. 291/2009 Z. z., ktorého čl. II novelizoval zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006“) tak, že za § 567e vložil § 567f, ktorý v odseku 1 zakotvil, že vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti špecializovaného trestného súdu, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie pred

nadobudnutím účinnosti tohto zákona, je príslušný na konanie špecializovaný trestný súd, ak ďalej nie je ustanovené inak, a ktorého čl. XII novelizoval zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) tak, že za § 18h vložil § 18i, ktorý ustanovil, že výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane prechodu správy majetku štátu, práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných obdobných právnych vzťahov a práv a povinností z osobných vzťahov sudcu k štátu prechádza dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009 v Zbierke zákonov Slovenskej republiky zo špeciálneho súdu na špecializovaný trestný súd.

Ústavný súd zdôrazňuje, že všetky orgány verejnej moci vrátane ústavného súdu musia vychádzať z prezumpcie ústavnosti všetkých ustanovení zákona č. 291/2009 Z. z. a preto nemôže v rámci konania o sťažnostiach fyzických a právnických osôb podľa § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde skúmať ústavnosť predmetného právneho predpisu. Priestor na riešenie uvedenej otázky poskytuje iba konanie o súlade právnych predpisov podľa § 37 a nasl. zákona o ústavnom súde, na iniciovanie ktorého navyše v zmysle právnej úpravy [§ 37 ods. 1 s odkazom na § 18 ods. 1 písm. a) až f) zákona o ústavnom súde] nie je sťažovateľ aktívne procesne legitimovaný.

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre predovšetkým zdôrazňuje, že „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom.“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Záver vyplývajúci z citovaného právneho názoru má nesporne aj ústavnú relevanciu, a to zvlášť v prípadoch, ak by sa v konaní, ktoré patrí v zmysle čl. 131 ods. 2

ústavy do pôsobnosti senátu ústavného súdu, mala uplatniť právomoc, ktorú ústava zveruje do pôsobnosti pléna (čl. 131 ods. 1 ústavy), čo je aj prípad sťažovateľa. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto si senát ústavného súdu nemôže v rozpore s ústavnou úpravou atrahovať právomoc pléna ústavného súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (porovnaj IV. ÚS 50/2010).

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) považoval za potrebné ešte zdôrazniť, že je pri výkone svojej jurisdikcie tiež viazaný ústavným princípom vyjadreným v čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto môže uplatňovať svoje právomoci iba v zákonom a ústavnom rámci, čo sa považuje v podmienkach právneho štátu za *conditio sine qua non* pre akúkoľvek legítimnú činnosť jeho orgánov. Za tohto stavu ústavný súd dospel k záveru, že ani pri zohľadnení požiadavky materiálneho prístupu k ochrane základných práv a slobôd nie sú v danom prípade splnené podmienky na zásadný odklon od jeho doterajšej stabilizovanej judikatúry, ktorá vychádza z ústavnej a zákonnej úpravy, a preto sa nemôže v tomto konaní zaoberať meritórnymi argumentmi sťažovateľa obsiahnutými v jeho sťažnosti, hoci nevylučuje, že by za určitých okolností mohli mať ústavnoprávnu relevanciu (m. m. IV. ÚS 306/08).

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa podanú podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku z tohto dôvodu bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2011